

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ
ТА ПРАВА ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГУМ» ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМ
ЗЛОЧИННОСТІ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В. В. СТАШИСА НАПрН УКРАЇНИ
МІЖВІДОМЧИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР З ПРОБЛЕМ БОРОТЬБИ
З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ ПРИ РНБО УКРАЇНИ
КОСТАНАЙСЬКА АКАДЕМІЯ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ
РЕСПУБЛІКИ КАЗАХСТАН ІМЕНІ ШРАКБЕКА КАБИЛБАЄВА
АКАДЕМІЯ ГУСПОЛ (ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА)
ТАЛІННСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ (ЕСТОНІЯ)

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ В ГАЛУЗІ
ПРАВА, ОСВІТИ, СОЦІАЛЬНИХ
ТА ПОВЕДІНКОВИХ НАУК – 2022**

**ACTUAL ISSUES OF THEORY AND
PRACTICE IN THE FIELD OF LAW,
EDUCATION, SOCIAL AND BEHAVIORAL
SCIENCES – 2022**

*Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції
(м. Чернігів, 10 червня 2022 року)*

Чернігів 2022

УДК [34+37+33]"2022"
А43

Рекомендовано до друку вченою радою Академії Державної пенітенціарної служби (протокол № 9 від 09.06.2022 року).

Головний редактор:

Тогочинський О. М., доктор педагогічних наук, професор,
заслужений працівник освіти України.

Редакційна колегія:

Царюк С. В., кандидат юридичних наук, доцент;

Чебоненко С. О., кандидат педагогічних наук, доцент;

Пузирьов М. С., доктор юридичних наук, старший дослідник.

Актуальні питання теорії та практики в галузі права, освіти, А43 соціальних та поведінкових наук – 2022: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 10 черв. 2022 р.) / гол. ред. О. М. Тогочинський; Академія Державної пенітенціарної служби. Чернігів: Академія ДПТС, 2022. 342 с.

До збірника матеріалів міжнародної науково-практичної конференції увійшли публікації вітчизняних та зарубіжних учених і практиків, здобувачів вищої освіти, що присвячені актуальним питанням управлінської діяльності, професійної підготовки та розвитку особистості, галузевих юридичних наук, психолого-педагогічним та соціально-виховним аспектам роботи з особистістю, особливостям викладання іноземних мов, суспільно-економічним і культурним явищам в українському та світовому просторі в умовах воєнного стану.

Для наукових, науково-педагогічних працівників, практиків, здобувачів вищої освіти.

За зміст публікацій і достовірність результатів досліджень відповідальність несуть автори.

УДК [34+37+33]"2022"

СЕКЦІЯ 7
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК
ОСОБИСТОСТІ: ПОГЛЯД У МИНУЛЕ ТА МАЙБУТНЄ

Брюховецька Марина Сергіївна ВПЛИВ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ТРУДОВІ ПРАВА ПРАЦІВНИКІВ	234
Квасник Ольга Віталіївна, Пушкарський Вадим Геннадійович ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАОЧНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	236
Литвин Андрій Вікторович, Руденко Лариса Анатоліївна ПЕРСПЕКТИВНА МОДЕЛЬ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	240
Рспіна Юлія Сергіївна ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ І ПРОТИДІЯ ЇХ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬСТВО І ДЕРЖАВУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ УКРАЇНИ	243
Третьак Олена Станіславівна, Янченко Тамара Василівна ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ТА ЙОГО ТЕХНОЛОГІЙ В ІСТОРИЧНОМУ РАКУРСІ	249
Чебоненко Станіслав Олегович ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	254
Шумейко Зінаїда Євгенівна ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ КУРСАНТІВ ЗАСОБАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»	257
Шумовецька Світлана Павлівна, Голярдик Наталія Анатоліївна, Макогончук Наталія Віталіївна МУЛЬТИМЕДІЙНІ ПРЕЗЕНТАЦІЇ: ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ», «УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ» І «СУЧАСНА КОМУНІКАЦІЯ»	261

СЕКЦІЯ 8
СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНА ТА ПСИХОЛОГІЧНА РОБОТА:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Богомазова Софія Андріївна ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ РИЗИКОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРОФЕСІЙ	265
Вдович Світлана Михайлівна ТРЕНІНГ КОМУНІКАТИВНОСТІ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ	270
Волошина Яна Леонідівна ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТА ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	272
Дем'яненко Юлія Олександрівна МЕТОДИ РЕГУЛЯЦІЇ ПСИХІЧНИХ СТАНІВ ПРАЦІВНИКІВ ДКВС УКРАЇНИ	276
Єрмак Сергій Миколайович, Присяжна Карина Ігорівна ПРИЧИНИ ТА ФАКТОРИ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ В УМОВАХ ВІЙНИ	277

Литвин Андрій Вікторович,

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності;

Руденко Лариса Анатоліївна,

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

ПЕРСПЕКТИВНА МОДЕЛЬ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Поширення цифрових технологій, діджиталізація повсякденного життя вимагає від науковців і педагогів переосмислення освітнього потенціалу ІКТ та відповідного коригування своєї роботи. У контексті інформатизації освіти необхідно переглянути і скоригувати зміст освітньо-професійних програм (цілей навчання) та напрями використання ІКТ в усіх аспектах діяльності конкретного закладу. З огляду на це, потрібно визначитися з моделлю інформатизації ЗВО, яка має враховувати інформаційні процеси в галузі підготовки фахівців, напрями застосування ІКТ у професійній діяльності; вимоги стейкхолдерів, а також інтереси студентів і досвід науково-педагогічних працівників [3].

Рамкова програма ЄС пропонує кілька альтернативних моделей інформатизації освіти. Зокрема, стосовно вищої освіти найбільш перспективними визнано дві з них.

Усе більшого поширення у світі (Німеччина, Сполучені Штати, Франція, Японія та ін.) набувають віртуальні університети разом з удосконаленням освітніх ІКТ. У США віртуальні ЗВО пропонують більше 300 курсів дистанційного навчання студентів на різних рівнях. На жаль, констатуємо, що в Україні віртуальні заклади не набули достатнього поширення, що пояснюється такими причинами: відсутністю необхідної підтримки з боку державних органів, нормативної бази щодо створення та розвитку системи цих закладів; необхідністю значних витрат на початковому етапі їх роботи; браком необхідного технічного оснащення; відсутністю педагогів, компетентних в організації подібного навчання; невиробленістю механізмів стимулювання віртуальних закладів освіти.

Розповсюдження перспективних форм і технологій електронного навчання, організованого на принципах відкритої освіти, нині суттєво впливає на характер і темпи модернізації вищої освіти [1]. Їх упровадження – складний процес, що потребує низки заходів. Однак можливості ІКТ сприяють реалізації ефективного, повноцінного освітнього процесу в різних непередбачуваних, кризових обставинах. Цей потен-

ціал був використаний українськими закладами, зокрема Львівським державним університетом безпеки життєдіяльності, під час організації дистанційного навчання в період пандемії COVID-19, а також активно використовується нині, в умовах воєнного стану.

Найбільш доцільною, на наш погляд, моделлю застосування ІКТ є інформаційно-освітнє середовище ЗВО, оскільки її реалізація дає змогу інтегрувати позитивні сторони всіх варіантів інформатизації вищої школи. Як зазначає М. Коваль, *інформаційно-освітнє середовище ЗВО* – це дидактично доцільна система апаратно-програмних засобів, електронних навчально-методичних комплексів та організаційно-педагогічних умов використання ІКТ, які сприяють налагодженню інтерактивної взаємодії здобувачів освіти, викладачів та електронних освітніх ресурсів, задоволенню потреб в інформаційних послугах і навчальному контенті, оптимізації інформаційного, організаційного та науково-методичного забезпечення всіх напрямів освітнього процесу, а також управління структурами ЗВО [2, с. 93].

Для проєктування, створення та правильної реалізації ІОС необхідно чітко розуміти ключові засади, мету (призначення), завдання, основні напрями функціонування, оптимальний склад та передбачені результати впровадження ІКТ, визначити провідні інформаційні та навчально-виховні рішення, яких дотримуватиметься науково-педагогічний колектив. Усі ці концептуальні засади треба заздалегідь узгодити із затвердженою стратегією (концепцією) розвитку закладу вищої освіти, акредитованими освітніми програмами, а також науково-методичним забезпеченням професійної підготовки майбутніх фахівців в цілому. Погоджуємося з тим, що це «складне науково-методичне, організаційно-управлінське та техніко-технологічне завдання, яке дозволяє ЗВО <...> модернізувати технологічну базу, перейти до інноваційних педагогічних технологій і освітньої діяльності, що відповідає вимогам часу» [2, с. 429].

Під час підготовки фахівців в інформаційно-освітньому середовищі надається перевага активним та інтерактивним методам, адаптованим до використання ІКТ, до яких належать методи комп'ютерного моделювання, програмування освітньої діяльності, електронне тестування, методи проблемно та проєктно орієнтованого навчання з ІКТ, ігрові освітні технології тощо. До пріоритетних шляхів впровадження ІКТ у вищу освіту віднесемо такі:

- відкриті онлайн-курси, віртуальні практикуми і віддалені лабораторії;

- електронні підручники, посібники і конспекти лекцій, реалізовані на цифрових платформах (у віртуальному навчальному середовищі);
- технології персоналізованого та «перевернутого» (flipped) навчання;
- хмарні освітні технології та мобільні додатки, що підтримують використання в освітньому процесі особистих пристроїв (bring your own device);
- прикладні ІКТ професійного призначення та «розумні» об'єкти (3D-принтери, віртуальна та доповнена реальність тощо);
- інноваційні технології аналізу освітнього процесу, в тому числі засоби оцінювання академічних досягнень і портфоліо студентів;
- соціальні медіа та професійні спільноти, що розширюють і консолідуєть практику використання ІКТ [2, с. 319].

Особливої ваги набувають науково-педагогічні дослідження в царині комп'ютерної педагогіки і впровадження методик використання інноваційних освітніх технологій на базі ІКТ [4, с. 55]. Це вимагає цілеспрямованого розвитку ІКТ-компетентності, часто навіть додаткової підготовки викладачів та інших працівників ЗВО. У найближчій перспективі ІОС кожного закладу наповнюватимуть електронні навчально-методичні комплекси з єдиною структурою та методикою використання, які міститимуть повний обсяг відомостей з кожної дисципліни і профілю підготовки.

Провідні завдання використання ІКТ в усіх напрямках діяльності закладу, передусім освітньому, доцільно сформулювати у комплексній Програмі інформатизації ЗВО, узгодженій з державними цільовими програмами і доктринами. У ній слід викласти: основні цілі, завдання й етапи інформатизації; нормативну базу; основні заходи і перспективний план розвитку інфраструктури, організаційно-методичного та науково-методичного забезпечення ІКТ-систем і комп'ютерно орієнтованих технологій; заходи із забезпечення кібербезпеки; детальний план підвищення ІКТ-компетентності педагогічних і допоміжних кадрів. Важливим документом, який забезпечує продумане впровадження ІКТ, є «Положення про інформаційно-освітнє середовище ЗВО». Він визначає порядок проектування, реалізації, розвитку та моніторингу архітектури ІОС на рівні закладу. Ухвалення цих документів сприятиме швидкій модернізації вищої школи, ефективному впровадженню ІКТ в освіту, розвитку інформаційної та медійної грамотності студентів, що забезпечує створення стійкої інноваційної системи професійної підготовки фахівців відповідно до вимог національних стандартів освіти.

Отже, на сучасному етапі інформатизація вищої школи передбачає ґрунтовне оновлення поглядів на завдання та напрями використання ІКТ в усіх аспектах діяльності закладів вищої освіти. Це потребує обирання й затвердження певної моделі інформатизації ЗВО, а також підготовки і схвалення Програми інформатизації закладу, що описує комплекс заходів усіх служб і підрозділів закладу, спрямованих на реалізацію ІКТ.

Серед моделей інформатизації найбільш перспективним вважаємо створення інформаційно-освітнього середовища ЗВО. Професійна підготовка, реалізована в цьому середовищі, дає змогу підвищити інтенсивність і якість навчання та виховання майбутніх фахівців завдяки долученню до невичерпних ресурсів єдиного інформаційного освітнього простору й оптимізації організаційно-педагогічних умов використання ІКТ.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. Київ: Атіка, 2008. 684 с.
2. Коваль М. С. Система професійної підготовки майбутніх працівників ДСНС України в інформаційно-освітньому середовищі закладу вищої освіти: монографія. Львів: ПАІС, 2019. 544 с.
3. Литвин А. В. Вплив інформатизації закладів освіти на педагогічні інновації. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: зб. наук. праць / Редрада. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова. 2015. № 16 (23). С. 158–163.*
4. Литвин А. В. Інформатизація освіти і інформаційна складова професійної підготовки спеціалістів у ПТНЗ: прогностичний аспект. *Імідж сучасного педагога. 2012. № 5 (124). С. 51–55.*

Рєпіна Юлія Сергіївна,

кандидат економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу дослідження проблем кримінального процесу та судоустрою Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ І ПРОТИДІЯ ЇХ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬСТВО І ДЕРЖАВУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ УКРАЇНИ

Жодна галузь економіки України нині не ізольована від сучасного загальноосвітнього тренду на використання комп'ютерної техніки, її засобів та можливостей для задоволення максимальної кількості за найкращої якості потреб людини при найменших витратах ресурсів.